

Национални програм заштите животне средине

Влада Републике Србије је 2010. године усвојила Национални програм заштите животне средине као основни стратешки документ у области животне средине за период од 10 година. Програмом је детаљно представљено **постојеће стање животне средине** (статус, квалитет, проблеми, притисци и узрока) у пет главних области (вода, ваздух и климатске промене, природа, биодиверзитет и геодиверзитет, шуме, и земљиште), као и **међусекторски узроци деградација животне средине** (општи, отпад, хемикалије, хемијски удеси, бука и вибрације, јонизујуће и нејонизујуће зрачење), **утицај деградације животне средине на људско здравље и утицај сектора привреде на животну средину** (индустрија, рударство, енергија, пољопривреда, шумарство, лов и риболов, транспорт и други сектори).

За **спровођење** Програма одговорно је министарство надлежно за послове заштите животне средине. Програм је донет за период од 2010. до краја 2019. године.

Документ идентификује изворе финансирања и **даје укупну процену финансијских трошкова**, како укупну тако и на годишњем нивоу од 2010. до 2019. године за сваки подсектор (отпад, рударство, индустрија, вода, бука, итд). Да би се реализовали циљеви и мере планиране Програмом до краја 2019. године потребно је издвојити 4,1-4,2 млрд. евра.

Стратегијом су дефинисани следећи **општи циљеви**:

- Доношење стратешких и планских докумената из области заштите животне средине и одрживог коришћења природних ресурса дефинисаних Законом о заштити животне средине и другим посебним законима;
- Интеграција политике заштите животне средине са економском и политиком других сектора;
- Јачање институционалних капацитета за креирање и имплементацију секторских политика и политике заштите животне средине у целини и успостављање система за реаговање у акцидентним ситуацијама;
- Унапређење система контроле квалитета животне средине акредитацијом овлашћених лабораторија, применом норматива и прописа, обавезном контролом квалитета мониторинга чинилаца животне средине и аналитичких метода, сопственим мониторингом загађивача, израдом катастра загађивача, израдом инвентара гасова са ефектом стаклене баште, успостављањем једин-ственог информационог система;
- Унапређење правног система у области заштите животне средине доношењем секторских закона и подзаконских прописа, побољшањем надзора над спровођењем прописа и подизањем капацитета правосудног система;
- Развој ефикасног система финансирања заштите животне средине и економских подстицаја.
- Унапређење формалног и неформалног образовања о заштити животне средине и енергетској ефикасности.

Одређени су **приоритетни циљеви заштите животне средине** (краткорочни, 2010-2014, континуирани 2010-2019. и средњорочни 2015-2019) за **специфичне области**: квалитет воде; управљање отпадом; хемикалије и управљање ризицима; квалитет ваздуха и климатске промене; заштита природе, биодиверзитета и шума; рибарство; друге политике заштите животне средине (земљишта, заштите од буке, јонизујућег и нејонизујућег зрачења) и економија (индустрија, рударство, итд). Дефинисано је **185 краткорочних, 123 континуираних и 21 средњорочни циљ**.

Мере за имплементацију Програма (краткорочне и средњорочне) распоређене су у 8 категорија: реформе регулаторних инструмената; реформа мониторинга и информационог система; реформа економских инструмената; реформа система финансирања заштите животне средине; институционалне реформе; унапређење и проширење инфраструктуре животне средине и увођење чистије технологије; образовање и подизање свести; и међународна сарадња. Мере су углавном представљене без носиоца спровођења, потребних финансијских средстава и показатеља праћења њихове реализације.

Дефинисаним решењима настоји се да се превазиђу нагомилане **проблеме** у заштити животне средине: недостатак основних стратешких докумената; неодрживо коришћење природних ресурса и добара; прекомерна експлоатација налазишта подземних вода, шума и других природних ресурса; диспаритет цене енергије и енергенета; ниска енергетска ефикасност у производњи, дистрибуцији и потрошњи енергије; неодговарајућа временска и просторна расподела вода; губитак осетљивих природних станишта; изражени процеси ерозије

земљишта; прекомерно загађење вода; загађење вода, земљишта и ваздуха услед неадекватног управљања отпадом; прекомерно загађење ваздуха у индустријским зонама, рударским и енергетским подручјима; прекомерно загађење ваздуха од саобраћаја; знатан недостатак инфраструктуре у области животне средине; неадекватан мониторинг и извештавање; недовољан надзор над спровођењем прописа, посебно на локалном нивоу; недовољни институционални капацитети, посебно на локалном нивоу; недостатак подстицаја за смањење загађења; непостојање ефикасног система финансирања заштите животне средине.

Усвајање Акционог плана за спровођење Програма је идентификовано као кључни механизам спровођења Програма, односно циљева политике заштите животне средине. Планирани су двогодишњи извештаји о спровођењу Програма, које министарство надлежно за заштиту животне средине треба да подноси Влади.

Цео текст стратегије можете наћи [овде](#)